

פיתוח קורס להכשרת צוותים רב-מקצועיים באמצעות סימולציות בנושא "דיאלוג מגשר" להפחתת מופעי גזענות במערכת הבריאות

מאיה ארנון, ד"ר טלי קפואה, נטע פור-אייזנברג, ד"ר רועי זילברשטיין.
מ.ט.ס. - מרכז סימולציה וטכנולוגיה איכילוב, "בית הספר לשלום" - נווה שלום.

מטרת הקורס ורציונל הביצוע

מערכת הבריאות מהווה צומת מפגש משמעותי בחיי מטופלים ומטפלים כאחד. הכשרה רפואית המתבססת על סימולציות נחשב כלי יעיל ואפקטיבי להכנת יחידים וצוותים בעבודתם הקלינית היומיומית. מטרה מרכזית כוללת העלאת מודעות עובדי ביה"ח לשונות תרבותיות תוך שיפור יכולת קבלת האחר וההשפעה על התקשורת הבין-אישית וכיצד משפיעה על ההיענות לטיפול והתנהגויות בריאות.

הגדרת הבעיה

תחום הטיפול בבריאות הינו יוצא דופן במציאות בה קיימת הפרדה בין יהודים לערבים. ארגוני בריאות, ובמיוחד בתי החולים הציבוריים, הם דוגמה למפגש כאשר יהודים וערבים עובדים בצוותים מעורבים, מאושפזים יחד בחדרים כמטופלים ומטפלים יחד במטופלים. באופן טבעי ניתן למצוא גם ביטויי מתח וחדשנות בקרב אוכלוסיות אלו, ובעיקר בזמן הסלמה של עימות לאומי כדוגמת מבצעים צבאיים. אתוס הנייטרליות בטיפול בבריאות משתקף בקודים אתיים החל משבועת היפוקרטס, אמנת ג'נבה ועד הלסינקי. גישת הכשירות החברתית בעלת משמעות בהכשרת מטפלים להענקת כלים להתמודדות עם מתחים וגילויי גזענות במערכת הבריאות וזאת בעדיפות באמצעות סימולציות.

מה נמצא בספרות המחקר

מדידת גילויי גזענות בצוותים רפואיים (DEI-Diversity equity and inclusion) העלו אירועי טיפול אדיב ומכבד פחות את המטופל, צוות המתנהג אל המטופל בהפחתת ערך, צוות המתנהג בפחד כלפי המטופל, צוות אשר אינו קשוב למטופל. כמו כן נמצא קשר בין חשיפה לגזענות לתוצאי בריאות שליליים: לחץ, דכאון, הפרעה אובססיבית קומפולסיבית, סומטיזציה, עישון, התמכרות לחומרים ממכרים, משקל לידה נמוך, לחץ דם גבוה, דופק מוגבר. ממחקר לגבי מתן משככי כאב בדלקת תוספתן בחדרי מיון לידים בארץ, נמצא כי מטפל אשר אינו מאותו מגזר של המטופל נטה לתת פחות משככי כאב.

הכשרה בארץ

לא נהוגה הכשרה מובנית במהלך לימודי הרפואה או בתחילת ההכשרה הרפואית והסיעודית בנושאי רב תרבותיות והתמודדות עם גזענות. הכשרה בנושא רצוי שתכלול נושא זהות מקצועית מול זהות אישית, חיים ועבודה בתוך איזור של קונפליקט מתמשך.

קהל יעד

אפיון אוכלוסיית מתאמנים מתוך עובדי בית החולים בעזרת מנהלי הסקטורים לאיתור סוכני שינוי. משתתפים רב סקטוריאליים ורב-תחומיים: רפואה, סיעוד, מנמ"ש ופארא-רפואי. גיוון מגזרי מקסימלי: יהודים וערבים (מוסלמים ונוצרים).

מבנה הקורס המוצע

שאלון טרם יום הקורס בנושא זיהוי מופעי גזענות במערכת הבריאות ומידת הבטחון בהתמודדות איתם. הרצאת פתיחה על ידי מומחה תוכן העוסקת ב"זהות מקצועית", תרחישים המבוצעים באמצעות שחקן מקצועי. כל תרחיש מיועד לסקטור ומתמקד בנושאי: אינטראקציה צוות "העומד מן הצד" בגילוי פוסט ברשת חברתית של צוות סיעוד, גילוי גזענות מצד מטופל לגבי בחירת מטפל לצוות רפואי, גילוי גזענות מצד מטופל לגבי הפרדת חדרי אשפוז להתמודדות מזכירות. לאחר כל תרחיש יתקיים דיון בהובלת מומחי התוכן. סיכום יום על ידי מומחי התוכן כולל סדנת "חד לאומי" - שיח בנפרד לכל מגזר המאפשר העלאת אתגרים ייחודיים. מילוי שאלון משוב לסיכום יום הקורס.

זיהוי הבעיה

סקירת ספרות

איתור מומחי תוכן ובעלי עניין

אפיון אוכלוסיית מתאמנים

כתיבת תרחישים

בניית שאלון מחקר

בניית יום קורס

